

**PUBLISKĀS ĀRTELPAS VADLĪNIJU PIEMĒRU SATURA UN RISINĀJUMU IZVĒRTĒŠANA
ATBILSTOŠI RVC PIELĪDZINĀMIEM APSTĀKĻIEM (KLIMATS, RELJEFS, STATUSS U.C.)**

Nr.	Dokuments	Uzbūves principi, uz RVC AZ attiecināmie un izmantojamie principi.
1.	<i>Prague Public Space Design Manual (2014)</i>	Vadlīnijas apskata visus ārtelpas elementus (PĀ – visas telpas), sadalot tos tipoloģijā un parādot katram ārtelpas elementam tā dizaina veidošanas principus. Vispiemērotākais modelis Rīgas situācijā gan no informācijas atspoguļošanas viedokļa, gan kā ģeogrāfiski, kultūrvēsturiski līdzvērtīga teritorija.
2.	<i>Boston Complete Streets Design Guidelines</i>	Vadlīnijās sadalīti ielu tipi, dažādu ielu elementu raksturojumi un principi, kā arī krustojumu principi. Apskata tikai PĀ ielu telpu. Izmantojami piemēri ielu dizaina un elementu veidošanā.
3.	<i>Global Street Design Guide</i>	Izvērtējami dizaina principi, rekomendācijas un to piemerojamība RVC AZ kontekstā PĀ elementu veidošanai, kā piemēram, šķērsojumu principi, komunikācijas PA telpā, veloinfrastruktūras elementi un labiekārtojuma elementi, kā piemēram, pieturvietas utt.
4.	<i>Urban Street Design Guide, National Association of City Transportation Officials</i>	
5.	<i>Urban Bikeway Design Guide, National Association of City Transportation Officials</i>	
6.	<i>Transit Street Design Guide, National Association of City Transportation Officials .</i>	
7.	<i>Dresdner Standard</i>	Izmantot standartā ietvertu PĀ elementu (ielu, laukumu, parku utt.) segumu principu un labiekārtojuma elementu atspoguļošanas veidu.
8.	<i>Skanstes apkaimes teritorijas lokālpilnojumā Hanzas, Skanstes, Zirņu ielas atklātās virsūdeņu novadīšanas sistēmas un vienotas publiskās ārtelpas labiekārtojuma principiālā risinājuma projekts.</i>	Lokālpilnojumā risinājumi ievērtējami Vadlīniju veidošanā, īpašo teritoriju sadaļā. Piemēram, lietus ūdeņu novadīšanas sistēma, apstādījumu struktūra, labiekārtojuma elementu un segumu raksturs utt.
9.	<i>Valetas principi vēsturisko pilsētu un apdzīvoto vietu aizsardzībai un pārvaldībai.</i>	Ņemt vērā definējot vietas vērtības kultūrvēsturiskā mantojuma kontekstā, kuras respektēt veidojot PĀ elementu dizaina risinājumus. Kā piemēram, RVC vēsturiskās apbūves teritorijās.

“Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas publiskās ārtelpas attīstības vadlīniju vispārīgās daļas un vadlīniju grafiskā dizaina izstrāde”
(Id. Nr. RD PAD 2019/20)

		<p>Risinājumus PĀ dizainam, attīstībai un apsaimniekošanai veidot respektējot iejaukšanās kritērijus.</p> <p>Pārvaldības plāna pamatnostādnes izmantojamas Komunikāciju modeļa izveidē starp atbildīgajām institūcijām.</p>
10.	<i>Antwerp Draaiboek openbaar domein. 2014.</i>	<p>Vadlīniju pamatā ir STOP princips (<i>Stappers Trappers Openbaar vervoer Privé-vervoer (Nid. val.)</i>) balstīts uz lietotāju mobilitātes hierarhijas.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gājēji 2. Lēnie braucēji (t.sk.velosatiksme) 3. Sabiedriskais transports 4. Privātais transports <p>Šis hierarhijas princips izmantojams aplūkojot detalizētus risinājumus katrā PĀ elementa sadaļā.</p> <p>Katra nodaļa strukturēta kā kombinācija – ielu tipi+stratēģijas+labeikārtojuma elementi+materiāli.</p>
11.	<i>Urban Street and Road Design Guide. Auckland, 2019.</i>	<p>Vadlīnijās dotas plašas rekomendācijas ielu dizaina principiem, lietotāju vajadzībām, krustojumu principiem, ielu tipiem, satiksmes režīma parametriem.</p> <p>Izmantojams kā mūsdienīgs piemērs izstrādājot RVC AZ PĀ Vadlīniju sadaļas par ielu dizainu un tipoloģiju.</p>

SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI RVC AZ PĀ VADLĪNIJU VEIDOŠANAI.

1. Pasaules piemēru analīze publiskās ārtelpas vadlīniju principi

Analizējot citu valstu publiskās ārtelpas vadlīniju dokumentus, var izdalīt trīs galvenās informācijas kopas:

- Vadlīnijas
- Principi
- Standarti

Vadlīniju atspoguļošanai sastopamas divas atšķirīgas pieejas:

- I Tiek analizēta tikai ielu telpa (piemēram Bostona)
- II Tiek atspoguļoti visi publiskās ārtelpas elementi (piemēram Prāga)

Principi definē vispārīgus virzienus ārtelpas attīstībai un pārveidošanai dažādos aspektos (piemēram telpiskā transformācija, pārvaldība. Uc.

Principos netiek rādīti detalizēti ārtelpas dizaina risinājumi. Netiek apskatītas specifiskas telpiskas situācijas

Standarti detalizēti risina ārtelpas organizācijas un labiekārtošanas tehniskos aspektus. To detalizācijas līmenis var noteikt specifiskus tehniskus parametrus un atbilst normatīvo regulējumu līmenim.

2. Pasaules ārtelpu dizaina vadlīniju piemēru satura uzbūves principi

2.1. Publiskā ārtelpa = iela

Vadlīnijas analizē tikai ielu telpu. Šāda pieeja ir pielietojama, ja atsevišķi dokumenti ir paredzēti visiem PĀ elementiem (atsevišķi ielas, zaļās struktūras utt.).

Vadlīniju satura uzbūves kritēriju pamatā ir:

(a) darbības

(b) dizains

(c) lietotājs

(a) Ielu telpu tipi/ STRATĒGIJAS/labiekārtojuma elementi (LE)/materiāli
(Piemēram, Global street design guide)

*“Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas publiskās ārtelpas attīstības vadlīniju vispārīgās daļas un vadlīniju grafiskā dizaina izstrāde”
(Id. Nr. RD PAD 2019/20)*

2.2. Publiskā ārtelpa = visas telpas

Vadlīnijas apskata visus ārtelpas elementus, sadalot tos tipoloģijā, attiecīgi parādot katram ārtelpas elementam tā dizaina veidošanas principus, materiālu, labiekārtojuma elementu rekomendācijas.

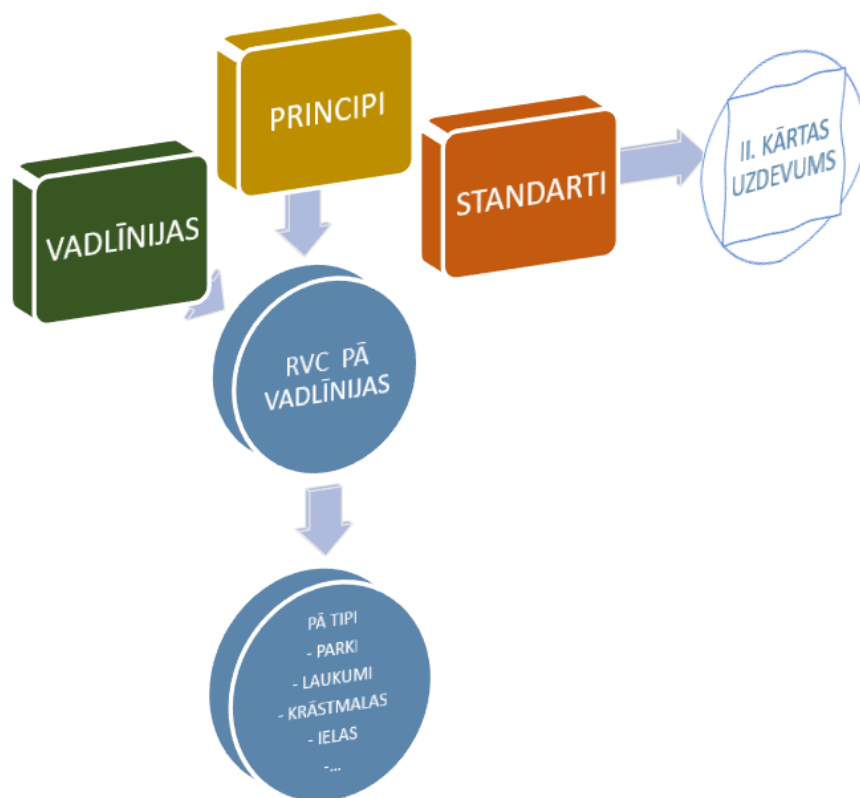
(Piemēram, Prāga, Čehija)

<p>A Introduction.....9</p> <p>A.1 Purpose of the manual and its use.....11</p> <p>A.1.1 Implementation of the manual, primary stakeholders and their relationship to the manual.....14</p> <p>A.1.2 Definition of public space and public realm.....16</p> <p>A.2 Navigation through the document.....19</p> <p>A.3 Quality of public space is the foundation for quality of life in the city.....23</p>	<p>B Typology.....25</p> <p>B.1 Traditional types of public space.....33</p> <p>B.1.1 Streets.....33</p> <p>B.1.2 Squares.....36</p> <p>B.1.3 Waterfronts.....37</p> <p>B.2 Telpu tipoloģija.....46</p> <p>B.2.1 Publicly accessible courtyards.....46</p> <p>B.2.2 Public space surrounding utility buildings.....48</p> <p>B.2.3 Public space of public buildings.....49</p> <p>B.2.4 Restricted spaces – grounds.....50</p> <p>B.2.5 Public space of housing estates.....51</p> <p>B.2.6 Public space of transport infrastructure.....54</p>	<p>C Layout.....57</p> <p>C.1 Layout of the streetscape.....63</p> <p>C.1.1 Shared space.....66</p> <p>C.1.2 Quiet and traffic-calmed streets.....70</p> <p>C.1.3 Important traffic-calmed streets.....72</p> <p>C.1.4 Streets with heavy motor-vehicle traffic.....74</p> <p>C.2 Parts of pav.....77</p> <p>C.2.1 Pav.....77</p> <p>C.2.2 Rail.....83</p> <p>C.2.3 Inter/transport crossings.....88</p> <p>C.2.4 Tram and bus stops.....93</p> <p>C.2.5 Cycling infrastructure.....101</p> <p>C.2.6 Parking.....107</p> <p>C.2.7 Playgrounds.....112</p> <p>C.2.8 Stormwater management.....116</p>	<p>D Elements.....119</p> <p>D.1 Materials and surfaces.....125</p> <p>D.1.1 Floor of public spaces.....127</p> <p>D.1.1.1 Pedestrian and shared surfaces.....132</p> <p>D.1.1.2 Driving surfaces.....137</p> <p>D.1.1.3 Train line surfaces.....142</p> <p>D.1.1.4 Surface edges and boundaries.....145</p> <p>D.1.2 Materials and surfaces of elements.....147</p> <p>D.1.3 Examples of surfaces and their use.....150</p> <p>D.2 Trees and vegetation.....157</p> <p>D.2.1 Trees.....158</p> <p>D.2.2 Shrubs, alleys and hedges.....165</p> <p>D.2.3 Shrubs and hedges.....170</p> <p>D.2.4 Lawns.....174</p> <p>D.3 Traffic elements and technical infrastructure.....179</p> <p>D.3.1 Underground utilities.....180</p> <p>D.3.2 Aboveground elements.....183</p> <p>D.3.2.1 Traffic lights.....187</p> <p>D.3.3 Traffic elements and signs.....190</p> <p>D.3.4 Temporary traffic control devices.....193</p> <p>D.3.5 Road safety elements.....195</p> <p>D.4 Outdoor lighting.....197</p> <p>D.4.1 Street lighting.....198</p> <p>D.4.2 Architectural lighting.....203</p> <p>D.5 Street furniture.....207</p> <p>D.5.1 Seating.....209</p> <p>D.5.2 Bicycle stands.....212</p> <p>D.5.3 Waste containers.....214</p> <p>D.5.3.1 Litter bins.....214</p> <p>D.5.3.2 Waste containers.....216</p>	<p>D.5.4 Public transport stops.....219</p> <p>D.5.4.1 Shelters.....219</p> <p>D.5.4.2 Stop markers and information displays.....221</p> <p>D.5.5 Water elements.....222</p> <p>D.5.6 Orientation and information elements.....224</p> <p>D.5.6.1 Identification elements.....227</p> <p>D.5.6.2 Street clocks.....230</p> <p>D.5.7 Barriers.....231</p> <p>D.5.7.1 Railings.....233</p> <p>D.5.7.2 Bollards and posts.....236</p> <p>D.5.7.3 Fencing.....238</p> <p>D.5.8 Construction site fencing.....242</p> <p>D.5.9 Waste bins.....244</p> <p>D.6 Buildings and facades.....247</p> <p>D.6.1 Kiosks.....248</p> <p>D.6.2 Public utility buildings.....250</p> <p>D.6.3 Markets and market stands.....252</p> <p>D.6.4 Petrol stations.....254</p> <p>D.7 Structures to facilitate movement and access.....257</p> <p>D.7.1 Stairs, footbridges and underground entrances.....257</p> <p>D.7.2 Underground parking entrances.....260</p> <p>D.8 Outdoor advertising.....263</p> <p>D.8.1 Large-scale advertising.....264</p> <p>D.8.2 Advertising on street furniture.....266</p> <p>D.8.3 Cultural advertising.....269</p> <p>D.8.4 Shop signs.....270</p> <p>D.9 Art in public spaces.....274</p>
---	--	---	--	--

3. RVC un AZ Vadlīniju struktūras princips

RVC un AZ Vadlīniju struktūra veidojama no divām komponentēm – vadlīnijām un principiem, kas apskatīs publiskās ārtelpas veidošanas mērķus, vīziju, izaicinājumus, dažādos tipus un tiem atbilstošos risinājumus.

Standarti un likumdošanas-likumdošanas normatīvie akti izstrādājami un papildināmi atsevišķā procesā. RVC un AZ Vadlīnijas definē darba uzdevumu nepieciešamajām izmaiņām un regulējumiem.

4. RVC un AZ PĀ Vadlīniju satura veidošanas princips.

Sekojoš Prāgas publiskās ārtelpas vadlīniju principam, paredzēts RVC un AZ Vadlīniju rokasgrāmatā iekļaut visus publiskās ārtelpas elementus, papildinot ar skatījumu caur struktūrām (apstādījumu, ūdens, mobilitātes un apakšzemes komunikāciju) un balstoties uz (c) kritērijiem (lietotāji). Tādā veidā veidojot pilnīgu skatījumu uz visiem aspektiem telpas veidošanas, transformācijas un lietošanas procesā.

Prāgas piemērs izvēlēts kā Rīgai mērogā, kultūrvēsturiski un ģeogrāfiski vistuvākais. Izvērtējot spēkā esošos dokumentus, secināts, ka efektīvākā pieeja ir veidot vienu kopīgu Vadlīniju dokumentu, kur apskatītas visas publiskās ārtelpas teritorijas. Arī no lietotāja (plānotāji, projektētāji, atbildīgās institūcijas un īpašnieki) viedokļa šāds informācijas atspoguļojums ir saprotamāks un izmantošanai draudzīgāks, ja visa informācija par katru konkrēto teritoriju (mobilitātes risinājumi, apstādījumu risinājumi, labiekārtojuma elementi, materiāli, inženierkomunikācijas utt.) atrodama vienuviet.